

DEBRECZENI SZEMLE

IRODALMI, SZINHÁZI, ZENEI ÉS KÉPZŐMŰVÉSZETI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . . . 12 korona.
Fél évre . . . . . 6 „
Negyed évre . . . . . 3 „
Vidéki előfizetők bélyegköltése egész évre 2 K.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
SZATHMÁRY ZOLTÁN.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Piac-u. 71. szám.
(Schwartz-ház) II. emelet, feljárt 1. fölépcsőn.

Hirdetések feladhatók a városi nyomdában Dózsa György lap-metteur kezeihez is.

LINOLEUM ÁRUHÁZ. LINOLEUM ÁRUHÁZ

PIAC-U. 58. sz. alá helyeztetett át

Haas Lipót

Linoleum, viaszosvászons gummiarú gyári raktára.

TELEFON 644.

Végh Gyula, szücsmester

Elsőrangú modern szücsárú válalata oooooooooooooooooooooo
Kész árúban a legnagyobb választék. — Boák és karmantyuk dusan felszerelt raktára ooooo

Debreczenben, Szent Anna-utca 3. szám alatt

Fehértói Béla

elsőrangú és legolcsóbb temetkezési intézete Debreczen, Csapó-u. 4

+++ Telefonszám 11—85. +++

Modern és a legjobb **VILLAMOS** berendezések rendelje meg

FÖLDVÁRI-nál

tízletli telefon 168., gyári telefon 816. Tanuló felvétetik.

A DEBRECZENI BUTORKÉSZÍTŐ ASZTALOSOK
ÁRÚCSARNOK SZÖVETKEZET
mint az országos központi hitelszövetkezet tagja.
Hunyadi-utca 17--19. (Demetrovics-palota)

Ajánlja dusan felszerelt árúcsarnokát a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig. ::: HALÓ SZOBÁK, EBÉDLŐK, ŰRISZOBÁK, SZALONOK, valamint egyes butordarabok raktáron, avagy adandó terv szerinti előállítását elvállalja. Szigoruan szabott árak!
Butorokert jótállás, kedvező fizetési feltételek!

A husvéti ünnepek beálltával ajánlom férfi-, fiu- és leányka gyermekruháimat, mely óriási választékban van raktáron.

NEUMANN M.

cs. és kir. udvari és kamarai szállító
DEBRECZEN, Piac-u. 51. (Főpostával szemben.)

HÖLGYEK FIGYELMÉBE!

Most nyílt meg Szent Anna-u. 3. sz. alatt **GOLDMARK** budapesti kalapgyáros debreczeni szalonja **MAROSSY GIZELLA** vezetése alatt, ahol kizárólag raktára van párizsi és bécsi eredeti modelleknek.

TELEFON: 5—95.

„KOSSUTH LAJOS“ gyógyszer-tár
ÉS VEGYÉSZETI LABORATORIUM
DEBRECZEN, PIACZ-U. 30. SZ. KORZÓ.

Droguista árucikkek droguista árban. Legnagyobb raktár bel- és külföldi gyógyszer különlegességekben, francia, angol, amerikai illatszerekben és kosmetikai cikkekben.

Dr. SZELENYI ÁRPÁD.
TELEFON: 5—95.

Művirágok, szalma-kalapok, keztyűk, harisnyák, női- és férfiingek, nyakkendők, kalapok legolcsóbban

SCHWARZ M. L.-nél, Megyeház mellett.

RUDNYÁNSZKY GYULA,

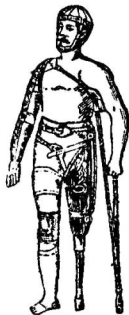
a kiváló költő, aki felesége Réthy Laura mai vendégszereplésére Debreczenbe érkezett.

Gazdák Sütődéje Részvénytársaság.

Böszörményi-ut 15. szám. Telefon szám 924.

Kenyér, kifli, szemle s egyéb süteményei a legolcsóbbak, legkifogástalanabbak és legtáplálóbbak. ::

Pontos és gyors szállítás házakhoz is. ==

KEZTYÜK, KÖTSZEREK,
BETEGÁPOLÁSI CIKKEK LEG-
NAGYOBB VÁL ASZTÉKBAN:

Schön Sándor

kesztyű, kötszer- és orvosi
műszertárában

Piac-utca 26. sz. előtti barakból áthelyezett Piac-
és Csapó-utca sarkán lévő volt Kalnai-féle üzlet-
helyiségbe a BIKÁ-SZÁLLODÁVAL szemben. ++++

MATTONI-FÉLE

GISSHÜBLER

TERMÉSZETES ÉGVÉNYES
SAVANYUVIZ.

NŐI FÉRFI ÉS GYERMEKCIPIŐK, KALAP
ÉS URI DIVAT UJDONSÁGOK nagy választékban

GLÜCK EDE

olpó és uri divat ujonnan berendezett nagy áruházában
Debreczen, Piac-u. 22. Kossuth-u. sarkán.
OLCSÓ SZABOTT ÁRAK. TELEFON 602.

Gyógyárúk, vegyszer-
rek, gummiárúk, köt-
szerek, gazdasági és
állatgyógyászati cik-
kek nagy raktára a

Központi Drogéria

DEBRECZEN,

Piac-utca, Városház-épület.

Angol és francia illatszer
»» különlegességek. ««

MIHALOVITS JENŐ

GYÓGSZERTÁRA ÉS GYÓGSZERÉSZETI MŰ-
LABORÁTORIUMA A „KIGYÓHOZ”.

DEBRECZEN, PIAC-UTCA 31. SZ.

VÁROSHÁZZAL SZEMBEN.

A bel- és kül-
földi gyógyszer-
különlegességek,
— hasonszerű
gyógyszerek, köt-
szerek, szépitő-
szerek — legna-
gyobb raktára
Debreczen és vi-
::: dékére. :::

ALFÖLDI TAKARÉKPÉNZTÁR DEBRECZENBEN.

Piac-utca 16. szám, saját palota.

Alaptőke 2.400.000 K. Tartalékok: 1.400.000 K. Betét-
állomány nyolcmillió korona.

Érdekközösségben a Pesti magyar kereskedelmi bankkal.

Üzletágai: Takarékbetétek, csekszámlák. Váltószámítás, törlesztéses és
jelzálogkölcsönök. Értékpapírok vétele és eladása, tőzsdei megbízások, hitel-
levelek bel- és külföldre. Előleg értékpapírokra és árukra. Saját áruháztár,
Safe-deposit (magánletét pénztár).

Affiliált intézetei: Kabai takarékpénztár r.-t., Nádudvari takarékpénztár
r.-t., Hajdunánási gazdasági bank r.-t., Fióktelep Vámospercs.

TÖRLEY

TALISMAN - CASINO - RÉSERVÉ

A téli idényre téli kabátok

a legelegánsabb utcai és sport-öltönyök, lovagló
britses nadrág-különlegességek, alkalmi, salen, smo-
king, fraok és szakett öltönyök, sikkos katonai,
vasuti egyenruhák készülnek

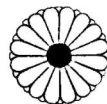
PRELOVSZKY ANDRÁS

polgári, katonai és vasuti egyenruha szabó özégnél

DEBRECZEN, KOSSUTH-UTCZA 4. SZÁM.

Donogán-Somossy

Debreczen, Kistemplom-bazár.

Menyasszonyi kelengye. Kész fehér-
nemű. Női divat és szőnyeg áruház.

Szabott árak. — Előzékeny kiszolgálás.

Uj ruhaüzlet Debreczenben.

Van szerencsém a n. é.
közönségnek szivestudomá-
sára adni, hogy Frank Rezső
helybeni cégétől 15 évi mű-
ködés után kiléptem a hely-
beli piacon **Piac-utca 61.
szám alatt** (Fischer-palota)

férfi-, fiu- es gyer-
mekruha-üzletet

nyitottam. — Nagybecsű pártfogásukat kérve, vagyok
kiváló tisztelettel

BALÁZS JENŐ.

Külön mérték szerinti osztály. — Szolid, szabott árak!

Március 15.

Minden évben megjön. Szunnyadó álmok ébresztője, eltemetett vágyak életrekelője, lenyüggőzt, lekötött erők felszabadítója: március idusa.

És magával hozza az ujjászületést, a tavaszt, a szabad gondolatok, érzések hajnalhasadását. Szabad gondolatok, vágyakozások, előretörtető emóciók támadnak mindenkiben a hosszú téli álom, fagyos tespedés után. Sejtelmes vágyak, törekvések kíváncsoknak ki mindenekből. Lombtalan faágak rügyezésében, rothadó avar alatt kizöldülő fűszálakban, emberi szívekben egyaránt.

Március hava, maga vagy te a feltámadás, életrekelés hónapja, március idusa, te pedig példázod a sokszor arculcsapott, szemem sercintett szabadságot, lebéklyóztott élni-, boldogulni akarást.

És önkénytelen emlékezünk Magyarország aranykrónikájának legszebb, legragyogóbb márványlapjára vér- és szenny nélküli Március 15-ére...

*

1848 március 15-ike a multté. Legendájához nem lehet avatatlan kezekkel nyulni a mai törpe korszak embereinek.

Külső megünneplése valóságos megcsufolása, paródiája az igazi március 15-ének.

A legizléstelenebb paródia a kopott, molyette magyar ruhák, rozsdás, tokjába szorult ősi friugiák, padlásokon tönkrement magyar trikolorok felvonultatása, neurasztériás tüdők frázistömegének szélnek eresztése, esküvések minden szentekre, melyeket cserben hagyni másnap minden szentségnél szentebb kötelesség a mai tülekedő, kenyérharcos időkben.

*

Megremeg a szívem a gyönyörűségtől, mikor azt olvasom, hogy a francia ifjak némán, minden tüntetést kerülve vonulnak fel Elzász-Lotharingia nagyvárosaiban és hangtalan, elfojtott szomorúsággal, leplezett lelkesedéssel tisztelegnek a frank Geniusz szobra előtt.

A nagynémet járom miatt nem tartanak hangos szónoklatokat. Csak egymásra néznek. Büszke tekintetek egymásba fonódnak, a domboru mellekből egyetlen sóhajtás kél szárnyra.

És ez a tekintet, ez a halk sóhajtás ékesebben szól mindeneknél.

*

Nemzeti színű frázisokat nem mondunk, a kényelmes nyugateurópai zsaketeket, zakkó kabátokat, formás pantallókat nem dobáljuk le enervált, vézna testünkről, még csak nemzetiszínű kokárdát sem tűzünk a behorpadt mellünkre.

Nem szidjuk Görgey Arthurt s nem éltetjük borizú hangon a Kossuth Lajos szellemét. Mert Görgey volt olyan hazafias egymaga, mint az egyszeri negyvennyolcas, koalíciós kormány s Kossuth Lajos szelleme örökéletű a mi heje-hujázásunk nélkül is.

Mi csak emlékezünk s hiába tagadja meg a mai kor a minden nemzetek Istenét, imádkozunk...

Emlékezünk azokról, akik nem túlköltek automobil vészjeleket adó trombitákkal, nem verték a padot, gyémántgyűrűs öklükkel a parlamentben.

Hanem harci trombitákat fujtak, diadalmas seregek büszke rohamára s az ellenséget verték képviselőházi padok helyett...

És imádkozunk! Imádkozunk, hogy legendás kor nagyjainak lelkei szállják meg a mai behorpadt, neurasztériás melleket s ne vásári sippal, kerepelővel,

automobil tülökkel s képviselőházi padok püfölésével bizonyítsák be hazafias mivoltukat.

De hisszük, hogy lesz még idő, mikor a mi imánkat majd csak meghallgatja az égből letagadott, megcsufolt s mégis örökkön volt és mindörökké élő Isten!

Zéta.

KRÓNIKA.

A jó feleség.

Milyen a jó feleség?! Van-e ennél aktuálisabb téma?

Ugy-e nincs?!

Az elmaradt sztrájk, a végét sohasem érő háboru, a megingathatlan Lukács-kormányról nem beszélhetünk mindig, de a jó feleségről igen. Persze, csak ugy teoriában.

Tény ugyanis, hogy a boldog házasságban legfontosabb a *jó feleség*, azt azonban, hogy milyen a jó feleség, mit kell tennie, mit nem, nehéz precizizálni.

Milyen a jó feleség, arról nincs és nem lehetnek fixirozott igazságok. Föl lehetne sorolni az összes emberi erényeket, a jóságot, szelidséget, türelmet, hűséget, odaadást és még egy tucatot és mindezeket a gyönyörű tulajdonságokat ráköltetni egy asszonyra, azt azért mégse lehetne mondani, hogy ez az ideális asszony. Sőt ez lenne talán a legkevésbé jó feleség, mert képtelenség föltenni, hogy a férje is éppen ilyen tökéletes legyen, a házasságban szükséges harmónia hiánya tehát tulságos nagy értéke miatt állna elő.

A házasság boldogsága tehát sokszor attól függ, mit és mennyit tud az asszony letagadni és lealkudni az individualitásából, hogy legközelebb férközhessék a férj érzésvilágához. Világosabban szólva: sokszor éppen a férj büneit és gyöngéit figyelje az asszony és éljen azok szerint, ha annyira beletartoznak a férj karakterébe, hogy ugysis hiába küzdene ellenek.

Általánosságban szükséges és becsülendő erény a takarékoság, a pazarlás viszont a legveszedelmesebb családi bűn. Az asszonynak tehát igen fontos kötelessége, hogy okosan gazdálkodjék a férj keresetével, különösen pedig magára ne költson tulsokat. Önmagában megáll az igazság, de nyomban megszűnik igazságnak lenni, ha azt mondjuk, hogy az asszony, ha jó feleség akar lenni, legyen minden körülmények között takarékos. Sok esetben éppen emiatt nem lehetne boldog a házasság. Olyan esetben pl., mikor a férj karakterében a domináló vonás a hiuság. Ropant sok férfi van, aki véres izzadságon szerzi azt a harminc, harmincöt forintot, amibe az asszony kalapja kerül, de azért a viláért se menne sétálni az asszonnyal, ha divatját mult kalapot hordana. Sokszor nem hiuság, hanem a férfi esztétikus érzése követeli, hogy az asszony csinosan öltözködjék. Ez az érzés érdemel annyi respektálást, mint a férjnek ehhez vagy ahhoz az ételhez való előszeretete, amit törvénygyanánt tisztel a legtöbb asszony.

Ez csak egy példa. Lehetne itt fölsorolni százat és mind azt bizonyítaná, hogy az asszony azzal is bizonyíthatja házasságában a szükséges lelki harmóniát, ami önmagában elítélendő, de megbecsülésre érdemes, ha csupán okos alkalmazkodásnak jelentkezik. Szóval a házasságban nem az önmagában való jó a jó, hanem az asszonynak az a viselkedése, amely azért jó, mert jó a férjnek.

A jó feleség típusának nincs kaptafája és az arra való nevelésnek nincs módszere. Azaz van: módszeresen nem szabad erre nevelni a leányokat, főleg pedig nem szabad úgynevezett karaktereket nevelni belőlök. Valamely tulságosan kifejtett jellemvonás ütközőpont lehet a házáséletben, mert bajos fölteni, hogy a férjben, aki merőben más körülmények között nevelkedett, szintén éppen ez a jellemvonás fejlődött volna ki legerősebben. A nevelésnek ilyenformán csak egy föladata lehet: annyi intelligenciát adjon a nőnek, amennyit csak lehet. Mert mennél intelligensebb az asszony, annál könnyebben ismeri és értheti meg a férjét és annál könnyebben alkalmazkodhatik — az alárendeltség érzése nélkül — a férj természetéhez. Ez pedig azért fontos, mert az az igazán jó feleség, aki a férje természetéhez alkalmazkodik.

VÁLTOZATOK.

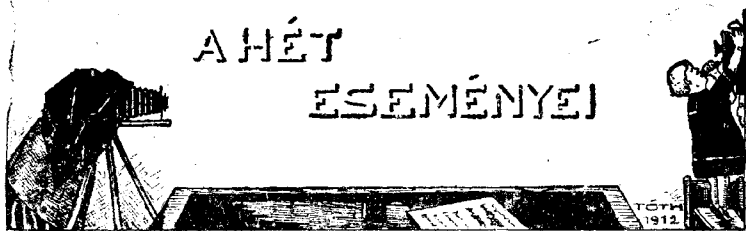
A Debreczeni Szemle számára írta: **Krúzselyi Erzsike.**

*Ösmeritek-e a meséből,
Hogy teljesült be kincsről, fényről
Hamupipőke álma?
Az én mesém nem éppen úgy van:
Az én Pipőkém a hamuban
Királyfit várt — hiába.*

*Ő is kijárt a temetőbe, —
Óh de hiába hullt a könyve:
Nem értették a lombok!
Őt jó lüldérek nem kegyellék,
Vidám galambok sohse vették
Szívéről le a gondot.*

*Pedig eljött az álomherceg.
Vele sugárzó álompercek...
De azulán kegyetlen
Arany-papucsát visszakérte...
És így maradt a mese vége
Bús és befejezetlen.*

*S Hamupipőke bárhogy lázong:
Szívárvány-rózsák, arany-álmok
Nem lengnek már fölötte
— S beteg szívével a hamuban
Ott énekelget halkan, búsan
Örökre, mindörökre...*

Strófák március idusáról.

Vessünk el magunktól minden köznapi bajt, minden napi gondot, s szálljon vissza lelkünk ama napsugaras, dicsőséggel teli fenséges időkre, mikor átviharzott végig az országon a szabadság szele. Üde tavaszi szél, amely a szivekből szent érzést kiváltott, melynek lehellete elég volt arra, hogy ama nehéz láncot, melyet évszázadok vaksága kovácsolt, levegye egyszerre az emberiségről. Üde tavaszi szél, amely kibontotta azt a diadalmas háromszínű zászlót, mely aztán megfürdött a fényes dicsőség ragyogó egében.

Tavaszi volt; a föld is felöltözött szépen virágos ruhába s kinyíltak virágoz az emberi szívnek, öntudatra ébredt minden magyar lélek, jött a tavasz szárnyán világmegváltóként egy édes szent eszme: szabadság, szabadság!

Sohasem volt olyan ragyogó tavasza a magyar nemzetnek.

*

Gondoltok-e vissza olykor, néhanapján a harcra, a vészre? Jut-e eszetekbe az a nagy küzdelem, amikor e nemzet halálmegvetéssel védte szabadságát. Látjátok-e még a véres csatásíkot, ahol ifjú hősök küzdtek a hazáért? elgondoljátok-e, micsoda hatalom, micsoda nagy érzés vezette az ifjút, aki odadobta szép fiatalságát, ifju életérek minden reménységét, fiatal kedvesét vigasz nélkül hagyta és elment oda, hol csak a halált osztják, felajánlta vérért a magyar hazának s meghalt valamelyik véres csatamezőn.

Ti, akik nyugodtan élvezitek békén azt a szabadságot, melynek ára annyi magyar vérhullás volt, ne feledjétek el, hogy mivel tartoztok ama szent időknél vértanui iránt. Ne feledjétek el, hogy a mai ünnep legnagyobb ünnepe minden magyar szívnek. Áldozatok azért hősök emlékének, zendüljön e napon hálaadó ének.

*

Megőriztéték-e féltő gondossággal ama szent eszméket, amik akkor régen, március idusán bontották ki szárnyuk? Haj, erre nem lehet igennel felelni. Sok szép eszméből csak a — forma maradt meg, tartalmát kilopták, vagy — elárverezték. Hangzanak még ma is nagyhangú frázisok a szabadságról és hazaszeretetről, — oh de ez csak a szó és ama szent érzés, mely akkor hevíté az emberek szívét, ma már hunyó parázs, — fellobban-e újból, ha a vész közelget? Még az is kétséges.

Pedig szeretnünk kell ezt az árva hazát, ezt a drága földet, melyre már annyiszor hullt az áldozatnak ömlő meleg vére.

*

(—) **Száz esztendő** múlva fog megint előfordulni, hogy egy évben tizenkétszer forduljon elő a Zilahy Gyula e*szinigazgató által a lapokban is szerencsétlennek titulált 13-as szám egymás mellett kétszer az időszámításban. A héten is volt egy ilyen napunk: 1913 február 13-ika. Hát csakugyan szerencsétlen napokat élünk, de azt hisszük, ennek a mi szerencsétlen *dalesz*-ünknek semmi köze sincs a 13-as számhoz s bizonyos, hogy ha a balkáni népeknek elébb eszükbe jut a háboruszkodás s a telekspekulációknak is hamarabb véget vet egy néhány esztendővel Pranger ur harsány szózata, akkor ugyancsak pórul jártunk volna a kabalánkkal. De hát a babonás ember mindent ki tud kalkulálni s ha mondjuk ebben a szomorú esztendőben se háboru, se belpolitikai zürzavar és sok minden egyéb nem lett volna és nyakig ülnék a szerencsénkben, akkor az 1913-as úgy számítanánk, $1+9+1+3$, azaz hogy annyi mint 14 összesen. Ez pedig ugyancsak szerencsés szám, lévén benne kétszer a 7-es. És akkor a kedves Zsül csakugyan annak lenne kénytelen betudni a szerencsétlenségét, aminek tényleg tulajdonítható.

*

(*) **Ügyvédekről.** Ahol annyi a felperes, mint Magyarországon, ott nem megmagyarázhatatlan jelenség az, hogy az ügyvédi *pálya* sokkalta népszerűbb, mint maguk a fiskálisok. Sokat pörösködünk, tehát sok az expenz-nóta, ami sohase kedves nótája annak, akinek elhuzzák. Az a legujabb országos eset, hogy

holtra vert egy oláh legény egy ügyvédet, holott bizonyára nem az volt az oka a romlásának, nem az első ilyen dolog és egyáltalában nem példátlan. Erkölcseleg ennél szinte súlyosabb az, ami a minap Budapesten történt, ahol maga egy ügyvéd nem volt hajlandó kezét fogni egy kollegájával, aki az ő, bizonyára nem hivatatlan ítélete szerint a kliense érdekében, illetve a kliense követelésének a biztossága érdekében tovább ment a sanyargatott alperessel szemben annál a határnál, ahol az emberségesség megállást parancsol. Ilyen eset bizony megesik nemcsak a fővárosban és nem alkalmas arra, hogy szeretetet gyűjtsön az ügyvédeknek. De viszont nem szabad elfelejteni, hogy az ügyvéd helyzete is kényes, cselekvési szabadsága csak egy meghatározott irányban van és ez nem az ellenfél javának, kimelésének az iránya. Bizonyos, hogy az érdekek kiméletlen védelme nem minden ügyvédnek a lelke ellen való, de még akinek erőszakot kell is tennie magán, hogy tulságosan elnéző ne legyen, annak a lelkét is meg kell, hogy keményítse az idők folyamán egy sajátos és nem valami fölemelő, de annál általánosabb érvényű tapasztalat. Az, hogy az emberek alig honorálnak valamit jobban, mint a kiméletlenséget. Ez a tulajdonság szerzi meg a *fojas ügyvéd* nagy keletét, mert a legmegnyomorgatottabb alperesből lesz a legbiztosabb kliens, ha neki támad valakin követelni valója. Így okoskodik:

— Ez keménykezu ember: velem is elbánt, el fog bántani az adéssommal is!

Minden, a közönség szolgálatában álló szervezetnek az erkölcsé, lelke a közönség erkölcsének és lelkének produktuma. Mint elszigetelt, zárt organizmus el nem bírálható.

(::--::) **Az utolsó levél.** A halottaknak van egy igen nagy erejük. Nem lehet velük polemizálni. Az *utolsó levél* tehát, amelyet a halni menő ember ír, mielőtt a golyót a szívébe bocsátja, rettenetesen erős irás. Ezzel nem lehet vitatkozni, nem lehet vele pörölni, mert nincs, aki visszapöröljön, a halottal nem lehet fölvilágosítani, mert neki már más világság fényeskedik. A héten egy ilyen öngyilkos az ő utolsó levelében azt mondja, hogy: aki a halálba megy, bizonyára nem ír mást, mint a ti zla igazságot és eleve hazugságnak bélyegez minden védekezést azok részéről, akiket tragikus sorsa okozóinak említ. Ez az argumentum, hogy aki halni készül, az föltétlenül az igazságot mondja, szinte megdönthetetlennek érzik. De vajjon az-e csakugyan? Bizonyára nem szabad, nem is lehet föltenni, hogy az élettől való bucsuzás fekete pillanataiban valaki mást tudna mondani, mint amit az igazságnak érez, de vajjon meddig az-e az igazság, amit — mikor legközvetlenebbül vagyunk érdekelve — az igazságnak érzünk? Mikor az öngyilkos az utolsó levelét írja, akkor még élő ember, már pedig minden élő ember — tévedhető ember és a halálnak legközvetlenebb közelsége se veszi le rólunk ezt a tulajdonságunkat. Amíg az ember él, mindig tévedhet és hogy ne tévedhetne meg az emberek, a dolgok, a viszonyok és a körülmények megítélésében éppen akkor, mikor a lelkében a legnagyobb viharok dülnek: a legvégzetesebb elhatározás szörnyű pillanataiban?

— *Ha nő vagy férfi* olesón akar öltözködni: szövegeteit heFiscr Adolf és fia (Piac-u. 61.) cégnél szerezze be.

— *Löbl Gyula és Társa* látszerész és fényképészeti szaküzlete Piac-u. 63. szám. Telefon szám 869.

Apollo mozgószínház.

Ígazgató Deési Alfréd.

Szombat, Vasárnap: Két ujdonság! Két sláger kép! Az országban itt először! **HAJÓ A TÁVOLBAN.** Dráma 3 felvonásban. — **TROCKENBACH KINCSE.** Szociális dráma 3 felv. — És a remek kísérő műsor!

Megnyilt

Komlós Géza

női- és leányfelöltők árúháza

Debreczen, Piac-u. 52.

(Az új megyeháza mellett.)

Kosztümök, bluzok, pongyolák, női és gyermekfelöltők remek, nagy választékban.

SZINHÁZ.

Színházi hét.

(*Sebestyén Gézáról s másokról.*)

A közönség, vidéki és fővárosi egyaránt még mindig kétféle színészt ismer: fővárosit és vidékit. És eszerint méri a tehetségüket, nem mervén kifogásolni semmit ama szerencsések talentumában, akik a sors kegyeltjeiként valamelyik fővárosi színház deszkáin koptatják cipősarkuk gummiját s viszont az elfogadhatónál alig van egyéb hízegző jelzőjük azok számára, akik vidéki színházaknál szolgálják a festett arcu istenasszonyt: Thaliát.

Pedig a színész nem lehet — művészetét tekintve — fővárosi vagy vidéki. A színész csak jó lehet vagy rossz. Láttunk már rossz fővárosi s nagyon jó vidéki színészeket egyaránt. A főváros csak a külsőségekben neveli a színészt, csak a formában gyurja finomabbra, tehetségének egyébként változatlan anyagát. De lényegében az igazi tehetségen semmit sem változtat sem a vidéki, sem a fővárosi levegő.

Itt van példának *Sebestyén Géza*, aki semmivel sem volt rosszabb színész itt a debreceni színházban nem is egészen 10 évvel ezelőtt, mint amilyen jó színész most. Talán csak éppen tartózkodóbb a széles gesztusaiban s halkabb a különben soha sem ríktó színeiben. Alakításainak studiumai azonban ép oly érettek, megérzései, meglátásai éppen olyan biztosak voltak annak idején is, mikor boldog emlékü Makó Lajosnak segített itt nálunk huzni-tolni Thalia kenetlen kerekü kordéját s organumának magánuton való képzetét úgy értelmezte, hogy az akasztófára való s oda is került Kriszta Traján hóhérjához egy tirádát kell elzengeni az akasztófa alatt. (Aminthogy el is harsogta egy ködös őszi hajnalon s e miatt

lekészvén a próbáról, nyomban felbontotta a rendezető Makó több évre szóló szerződését.)

Egyáltalán épen olyan kitűnő színész volt Sebestyén már 10 évvel ezelőtt is, amikor Shylok-járól mindazt a szépet és jót elmondtuk, amit most el kellene mondanunk. És amint már itteni „vidéki” szereplésük alkalmával dicséretet zengett a mi tollunk Csorlos Gyuláról, Rózsahegyi Kálmánról stb. s amint jó színészek tartjuk a jelenlegi társulat ama hat vagy hét tagját, akiket jó színészek vélünk, hiába is agyarkodnak a mi klasszifikálásunk ellen azok, akik nem csak *vidéki* színészek, hanem egyszersmint csapnivaló rosszak is.

*

Sebestyén Géza nálunk bemutatott alakításai közül mégis csak a Shylok a legértékesebb. Nagyon érdekes volt, az ő saját külön felfogásával játszott, szatirikusan cinikus Ördögé is, de klasszicitás tekintetében a bosszút lihegő elfogultság tipikus uzsorás alakjában ragyogtatta legjobban színpadra termett művészetét. Minden művészetek legfőbb fundamentuma a természetesség. Sebestyén Shylokjából igazán hiányzott a *csináltság, előre elkészítettség* minden legkisebb nyoma, még a köztudatba átment theatrális külsőségeket is kerülte, az örök emberi igazságok, érzések, tanulságok példaadása volt az ő vén zsidója, aki csak véletlenül zsidó, mert lehetett volna benszülött civis is, vagy angol hereg, mint típusa egy szerencsére ritka emberi jellemnek.

Svengaliban sem a külső hatást kereste, itt is igyekezett művészette emelni a telhetetlen pénzsomjuság színpadra formált alakját, nem is szólva a *Frankfurtiak* erős akaratu parvenüjéről, akadályokat nem ismerő „*akarnok*”-áról, mely alakítását a fővárosi sajtó különösképen értékelte.

*

Az egyes előadások összesei sok szépet produkáltak. A Velencei Kálmár egyes felvonásai dicséretére válnak Irmay Béla vállalkozásának. Ha egy-egy epizód szereplő nem rontja a klasszikus előadás helyesen eltalált tónusát, ez az előadás biztató reménységeket nyújtana a jövőre. Halassy Mariska különös képen, né Vajda Ilona, Szilágyi Ernő, Lajthay Károly első sorban szolgáltak rá a közönség elismerésére.

A *Frankfurtiak* előadásának jelentős művészi sikerét a vendég művészen kívül *Halassy S.* Étel biztosította. Művészi szempontokat tekintve, ennek a művészasszonynak a produkciója semmivel sem hátrább állott a Sebestyén Géza alakítása mellett.

Ugyancsak az első értékesebb sikert hozta ez a hét a Kiss Mariska számára, aki az *Ördög* modelljében az első nyílt színi tapsot aratta. E fajta u. n. társalgási szerepekben máskor is voltak már sikerei, megérdemeltebb azonban az említettnél egyik sem lehetett.

Spectator.

*

Beöthy a debreczeni színház igazgatója. Hála a gondviselésnek, a művészetek istennői jóvoltából a debreczeni színház mégis a Beöthy Lászlóé lett e héten. Mikor mindenki visszavonult s még a Kossuth-bankóit sem akarta reszkirozni a debreczeni színházért, Beöthy visszavonta lemondását s vállalkozásának komolyságát 100 ezer koronás kaucióval bizonyítja. Egy új, — de multjához méltó, — modern korszak határkövét jelenti a szerdán megtartott szünügyi bizottság határozata. A személyes érdekeken, apró intrikákon győzött végre a komoly belátás, a debreczeni színészet igazi érdeke.

Solti Ernő, a debreczeni színház ritka szép hangú tenoristája, bizonyára nagyon szép, kiváltságos pályafutásában egy nagy lépést tett előre. A jelenleginél sokkal előnyösebb feltételek mellett a *Palágyi Lajos* szintársulatához szerződött. Csodás szép hangjának érvényesülésére, — az első opera és operett tenorista szerepkörben — az eddiginél is nagyobb tere nyílik s a vidéki gyakorlat majd csak elvezeti Soltit igazi helyére, valamelyik előkelőbb rangú operaszínpadra.

*

Réthy Laura, korának legnagyobb szubrett-primadonnája, aki csak azért működött vidéken is, mert a Leszkay Andrások, Makó Lajosok horribilis gázsikat fizettek, mint ők mondani szokták, *üdvös-kéjüknek*, egykori forró diadalainak helyén, a debreczeni színpadon is fel fog lépni. Most vasárnap este bucsuzik a közönségtől a Czigánybáró Saffijában. Vendégszereplő utjára elkíséri a zaklatott életet él nagy magyar költő, a kiváló énekesnő férje *Rudnyánszky Gyula* is, akinek alkotó zsenijéről a magyar irodalomtörténet van hivatva méltó kritikát mondani.

*

Janátka Alajos kereskedelmi és műkertészeti telepe a Szoboszlói-úton. (Virágüzlete Debreczen, Piac-u. 59. sz. Telefon 8—44. Telep-telefon 10—46.)

Gebauer Károly és Társa

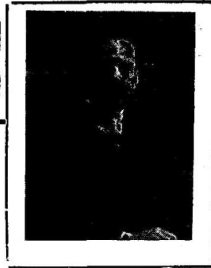

Első Debreczeni Temetkezési Intézete
Kossuth-u. 2. (Városház-épület.)

ALAPÍT.: 1868. — SÜRGÖNY-CIM: Gebauer Debreczen.
TELEFON: nappal 103. szám, — éjjeli (lakás) 60 szám.

Temetés-rendezések úgy Debreczenben, mint az ország bármely részében a legegyszerűbbtől a legmagasabb követelményeknek megfelelő kivitelben, mérsékelt árak, gyors és pontos kiszolgálás mellett. Exhumálás bárholonnan és bárhová mérsékelt árakon.

URANUS

SZÍNHÁZ

Fényes új műsor.

IRODALOM.

DACOS MAGYAROK.

Irta: *Sajó Sándor.*

A Gsokonai-kör Lőkoviits-pályázatán 100 koronával jutalmazott szatir.
A „A Debreczeni Szemle” jogositott közleménye.

(Folytatás.)

*Ez öserényt mily jól esik neken
Most is mint élőlt dicsőitlenem!
Népemből, mily jó, hogy ez öserő
Könnyüeske gunnyal ki nem verhető;
Verném belőle bár száz bottal is,
E nagytermészet összeforrt vele:
A nagy ember szerelmes bele,
S hü marad hozzá, ha belehal is.*

II. Rákóczi Ferenc fogsága.

Zrinyi Ilona	Uti Gizella
Rákóczi Ferencz, fia	Pethő Pál
Zrinyi Boldizsár, nagybátyja	Kemény Lajos
Károly, hesseni fejedelem	L. Farkas Pál
Amália, leánya	Halassy Mariska
Kolonits biboros, esztergomi érsek	Székely Gyula
Longuevall, kapitány	Szászhalmy Gy.
Lehmann Godofréd	Lajthay Károly
Olivér, öccse	Vajda Ilonka
Pater Knittelius, jezsuita, Rákóczi nevelője	Kassay Károly
Gróf Bercsényi Miklós	Szilágyi Ernő
Nótárius	Kormos Ferenc

Telefon 10—51. **Értesítés.** Telefon 10—51.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy az összes erdélyi ásványvizek képviselőjét és le-rakatát átvettem; főcikk:

gyomor-bajosoknak **BORSZÉKI** viz (hazánk büszkesége)
vese- s hólyag-bajoknál **SZULTÁN** „ (magyar Gieszhüli)
gyomor- s májbajoknál **SZTOJKAI** „ (magyar Selters).

Tiszte-
lettel: **Fischbein Jenő Debreczen, Hatvan-utca 30.**

A tavaszi újdonságok megérkeztek

Szegő Árpád

KOBRAK-cipők raktárába

Debreczen, Piac-u. 42.

Telefon 654.

Cigánybáró.

Zsupán Kálmán, gazdag bánati sertés-kereskedő	Székely Gyula
Arzéna, leánya	Aranyossy Nusi
Mirabella, Arzéna guvernátja	H. Serfőzi Etel
Ottokár, Mirabella fia	Kiss I. Sándor
Gróf Cárneró, királyi biztos	Kassay Károly
Czipra, vén cigányasszony	Csanádi Irma
Szaffi, leánya	R. Réthy Laura
Barinkai Sándor, elzülött nemes	Solti Ernő
Gábor diák	Falussy István
Pali) cigányok	Farkas Pál
Józsí)	Szabó Gyula

Elsőrangú úri-divatárúk, „ITA“
és „BORSALINO“ kalapok,
különleges nyakkendők a legjobb választékban

Frank Testvéreknél

Piacz- és Szent-Anna-utca sarok. — Telefon 749.

Tengerész Kató.

Steinfeld lovag, ellentengernagy	Szabó Gyula
Váczi Róbert tengerészkapitány	Farkas Pál
Hopp Gyula sorhajó hadnagy	Szászhalmy Gy.
Radák Lajos báró, sorhajó zászlós	Falussy István
Dr. Kazár Sándor főorvos	Kassay Károly
Kádas Tamás kormányos	Székely Gyula

Szepe, a Váczi legénye	Pázmán Ferenc
Sághi, matróz	Kiss I. Sándor
Temessi báró	Solti Ernő
Kató, a Kádass leánya, Temessi báró gazdasszonya	M. Szoyer Ilonka
Lujza, a kapitány felesége	Borbély Lilli
Terez, Temessi leánya	Aranyossy Nusi
Berta, a főorvos felesége	Ligeti Vilma
Radványiné	Arday Vilma
Szobaleány	Vámos Giza
Bama	Szemző Erna

Özv. Dankó Béláné és Társa

EKLI JÓZSEF

a város legrégebb s legdusabban felszerelt temetkezési vállalata.

Üzlethelyiség áthelyezve Kossuth-u. 15. szám alól KOSSUTH-UTCZA 6., SASS-Ú. SAROKHÁZ 1. számú, volt Boros-féle üzlethelyiségbe.

Nappali telefon 322. Éjjeli telefon 66. — Lakás Csapó-u. 16.

Minden a temetkezés szakmájába vágó megbízást a tulajdonos személyes felügyelete mellett végzünk bármely vidék vagy külföldön is.

A lila dominó.

Sorize vicomt	Szabó Gyula
Georgine, a leánya	M. Szoyer Ilonka
Elledon márkí	Kormos Ferenc
Lony d'Andorcel, fiatal özvegy	Aranyossy Nusi
Anatol de Saint Vallée gróf	Pázmán Ferencz
Prosper Duzot	Farkas Pál
Raymond de Constard	Kiss Imre
33-ik Pác Jancsi, cigányprimás	Székely Ferenc
A tánc-csillag	Csanády Irma
D'Alary bárónó	H. Serfőzy Etel

13 év óta fennálló üzletünket Piac-u. 49. sz. alá (Főpostával szemben) áthelyeztük, sok újonnan és dusan berendezett ranktárunkban

a legszebb divatu gyapjuszöveteket
ugy férfi öltönyökre, mint női kosztümökre ajánljuk a leg-
jutányosabb árak
mellett. Tisztelettel:

Domán és Kurz

(Telefonszám: 788.)

Bőregér.

Essenstein	Pázmán Ferenc
Bosalinda	Zilahyné
Frank, fogházigazgató	Szabó Gyula
Orlovsky herceg	Aranyossy Nusi
Alfréd	Solti Ernő
Falre	Falussy István
Blind	Kormos Ferenc
Adél	Szoyer Ilona
Frosch, börtön szolgáló	Farkas Pál
Ida	Vámos Gizi

Megnyilt **A BORDÓ ÉTTEREM** Széchenyi-utca 54. szám alatt.

A jó hírnévnek örvendő vendéglő teljesen újjá alakított.
IZLETES KONYHA! — **KITÜNŐ BOROK!**
Etenként Berki Béla, a jeles szólista hangversenyez. Havi étkezésre előfzetések jutányos árban elfogadtatnak. Pontos és figyelmes kiszolgálásról gondoskodik

FRIEDENTHAL SÁNDOR, vendéglős. ::

Márczius 15-iktől kezdve modernül berendezett, fedett tekepálya áll a vendégek rendelkezésére.

UJ NŐIKALAP DIVATTEREM megnyilt

KOVÁCS GYULA és TSA

női- és gyermekfelöltő divattermében

TELEFON 666.

DEBRECZEN, PIAC-U. 55. SZÁM. Hungária kávéház mellett.

Eva.

Flaubert Oktáv, gyártulajdonos	Falussy István
Millefleur Dagobert	Kormos Ferenc
Paquette Pepita Desieré (pipszi)	Borbély Lili
Larusse Bernát, művezető a gyárban	Székely Gyula
Eva	Zilahy S. Vilma
Voisin, főkönyvelő	Szabó Gyula
Prunelles, könyvelő	Kassay Károly
Jack, öreg szolga	L. Farkas Pál
Freddy	Kiss Imre
Teddy	Szászhalmy György
Georg	Perényi Kálmán

A farkas.

Dr. Kelemen, ügyvéd	Lajthay Károly
Vilma, felesége	Halassy Mariska
Szabó György	Pethő Pál
Kegyelmes asszony	Serfőzy Etel
A tikár	Lévai Farkas Pál
Micike	Arday Vilma
Ritterné	Uti Gizella
Michál hadnagy	Szászhalmy Gy.
Zágony hadnagy	Bérczi Ernő

Telefon 632.

Telefon 632.

HALMÁGYI

divatháza Debreczen, Piac-utca, a főpostával szemben.

Costüm osztály.

Női- és leány-costümök, remek kivitel . . . K 30-tól.

Pongyola osztály.

Creton és mosó Delain, divatos formák . . . K 10-től.

Felöltő osztály.

Kék cheviott felöltők és Raglánok. . . . K 18-tól.

Eredeti modellek.

Szolid, olcsó árak.

Előzékeny kiszolgálás. Külön mérték osztály.

Szabó Miklós Debreczen, Piac-utca 19. sz. alatt
(volt Ranunkel házban.)Rendelészerűen készült, kész
férfi, fiu és gyermekruha
különlegességek állandóan raktáron.

Felöltők, télikabátok.

Külön mértékszerűen
angol uri szabóság.

Helyi és megyei telefon 10—64.

Legolcsóbb szabott árak
minden darabon feltüntetve.**BUDAPESTI ILLATSZERTÁR**

MEGKEZDŐDÖTT EGY

folytatólagos eladása.
Árak korona fillérben.**PIAC-UTCA 83. SZ. A.**

Eladásra kerülnek:

Odol, nagy üveg	1:50	Egger fogcrém	—56	Parfümök, 1 üveg 30 fillértől	20—
Valódi Kölni viz, 1 drb.	—40	Kolozsvári ásványszapp., drbja	—56	1 tucat Neverip-óvszer 2, 4. . .	5—
„ „ 3 drb.	1:10	Francia szappanok 20 fillértől.	1:20	Hajkrepp, métere	—50
Pixavon	1:90	Kolozsvári rud glicerinszappan	—50	Sütővas	—30
Kalodont fogcrém	—46	Cipő-crém	—12	fillértől feljebb.	
Francia szárviz	1:20	Vindsor szappan	—70	Hajkefe 40 fillértől	2—
Pebeko fogcrém, nagy	1:20	„ „ 3 drb.	2—	Körömkefe	—10
Kielhauser szárviz	—70	Kielhauser szappan	—30	Ruhakefe	—40
Jes powder, nagy	4:20	„ Speickszappan	—52	Fogkefe	—20 —30
„ „ közép.	2:50			és feljebb.	

továbbá eladásra kerül fésű 20 fillér, tükör 30 fillér, hajtü és disztárgyak meglepő árban, — vételkényszer nélkül; tessék meggyőződést szerezni!

A „Debreczeni Leszámoló Bank mint Szövetkezet“ VI. ÉVI RENDES KÖZGYÜLÉSÉT

1913. évi március hó 30-án délelőtt 10 órakor tartja meg saját helyiségében (Piac-u. 49. sz. I. em.) a következő tárgysorozattal:

1. A közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére és szavazatok összeszámlálására 2 tag kijelölése. 2. Az igazgatóság jelentése a lefolyt üzletéről. 3. A felügyelő-bizottság jelentése. 4. A felszámoló-bizottság jelentése. 5. A zárszámadások előterjesztése, mérleg megállapítása, nyereség felosztása feletti határozathozatal. 6. A felmentvény megadása az igazgatóság, felügyelő-bizottság és felszámoló-bizottság részére. 7. Egyfelmondott és egy sorrend szerint kilépő igazgatósági tag helyének betöltése választás útján. 8. Az 1913. évi VII. évtársulat megalakulásának kimondása és az 1908. évi II. évtársulat felszámoló-bizottságának megválasztása. 9. Esetleges indítványok. AZ IGAZGATÓSÁG:

JEGYZET: A zárszámadások és jelentések a közgyűlés előtt 8 nappal a szövetkezet helyiségeiben a tagok rendelkezésére állanak. KIVONAT AZ ALAPSZABÁLYOKBÓL: 41. §. Minden jogosult tag minden törzsbetét után egy szavazattal bír, de saját törzsbetétei után 10 szavazatnál többet senki sem gyakorolhat. 42. §. Szavazati, valamint cselekvő választási jogát csak azon tag gyakorolhatja, ki a közgyűlés előtt legalább 3 nappal szavazólapját a szövetkezet helyiségében törzsbetét könyvének felmutatása ellenében átveszi, vagy meghatalmazott által átvéteti és a közgyűlésen személyazonosságát igazolja.

Müller Jenő, cégvezető-főkönyvelő. Bíró Marcell, ügyv. igazgató. Antalfy Gyula, pénztáros. Fürst Ödön, elnök. Ronosik Lajos, alelnök, Dr. Spitz Lipót, jogtanácsos.

A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG: Welsz Dávid elnök. Fleischer István, Killer Viktor, Steinberger Adolf.

Nem fáj a feje másnap ha
Littke pezsgőt iszik

Órát, ékszert, ezüstneműt

csakis a megbízhatóságáról, óriási választékáról, bámulatos olcsó árairól országszerte híres

Löfkovits Artur és Társa

cégnél vásároljunk.

Piac-u. 44. sz. (dr. Ujfalussy-ház.)

A Debreczenvárosi Takarékpénztár Rt. ÜZLETHELYISÉGE

PIAC-U. 42. SZÁM ALATT azonnal kiadó. —

Értekezhetni **dr. Polgár Dániel** irodájában ugyanazon házban.

Simonffy-u.	RUFÁFESTŐ.	Széchenyi-u. 6.
GŐZMOSÓ.	Wacha Róbert DEBRECZEN. Telefon 840. — Telefon 840. Vidéki megrendelések és megbízások a főüzletbe: Simonffy-n. 55. intézendők.	AGYTOILTISZTÍTÓ.
Varga-u. 35.	VEGYI-TISZTÍTÓ.	Verbóczy-u. 14.

Figyelem!

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy a

„Kassai Polgári Sörház“-at

a mai kornak megfelelően felszereltem. Az étteremben és sörházban pontos, tiszta és előzékeny kiszolgálásban részesítem a t. közönséget.

Tiszta magyar konyha. Abonnensek felvételnek. — Naponta friss töltésű borok. — Kassai sör mindég friss csapolás.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kéri

LOBERMAYER FERENC.

Egészségügyi Műszaki Vállalat

R. T. Péterfia-u. 46. sz. Telefon 10—62.

Debreczen legnagyobb vízvezeték berendezési vállalata

Házak vízvezetékének évi jókarban tartását elvállaljuk. — **A vállalat műszaki igazgatója Brüll Alajos.**

Elvállal mindennemű **vízvezeték berendezéseket**, melegviz- és központi gőzfűtést, **fürdőszobák berendezését** a legmesszebbmenő igényeknek megfelelően, valamint melegvízberendezéseket is.

Óriási anyagraktárunk folytán abban a helyzetben vagyunk, hogy a megrendeléseket azonnal és pontosan teljesíthetjük. Elsőrangú munkaerőkkel rendelkezünk. Minta raktárunk minden időben megtekinthető.

Megrendeléseket kedvező fizetési feltételek mellett is elvállalunk. Utbaigazítással, műszaki tanácssal és költségvetéssel teljesen díjtalanul szolgálunk.

BLATTNER GYULA

1801 óta fennálló, most tetemesen megnagyobbított épületüvegezési és képkerevezési

VÁLLALATÁT

március [havában PIAC-U. 69. SZ. ALÓL

PIAC-U. 89. ALÁ

saját házába, a Royal szállodával szembe

HELYEZI ÁT.